

بررسی ارتباط P_{53} با برخی از عوامل پاتولوژیک بالینی و گیرنده‌های استروئیدی در بیماران سرطان پستان

دکتر تبسم فاخری* - دکتر بهروز نجفی* - دکتر غزل فداکار سوچه**

* استادیار گروه سرطان‌شناسی و خون‌شناسی، مرکز تحقیقات خون و سرطان، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

**پژوهش عمومی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۴/۹/۱۳

تاریخ پذیرش: ۸۵/۱/۲۱

چکیده

مقدمه: جهش در ژن P_{53} باعث تحریک رشد سلول و پیشرفت تومور می‌شود.

هدف: هدف بررسی ارتباط P_{53} با دیگر متغیرهای آسیب شناختی - بالینی مثل اندازه و درجه آسیب شناختی تومور، تهاجم لنفي-عروقی و ارتباط آن با وضعیت گیرنده‌های استروئیدی در بیماران دچار سرطان پستان بوده است.

مواد و روش‌ها: نمونه‌ها با جراحی پستان یا بیوبسی excisional از ۴۶۰ بیمار دچار سرطان پستان گرفته شد. از روش ایمونو‌هیستوشیمی برای ارزیابی گیرنده‌های استروئون و پروژسترون برای همه تومورها استفاده شد. بر طبق وضعیت گیرنده‌های استروئیدی بیماران، هورمون مثبت (گیرنده استروئون یا گیرنده پروژسترون مثبت) و هورمون منفی (گیرنده استروئون و گیرنده پروژسترون منفی) هستند. بیماران براساس درجه تمایز آسیب شناسی، به ۲ گروه درجه تمایز آسیب شناسی پائین (درجه ۱) و بالا (درجه ۲، ۳) تقسیم شدند.

نتایج: ۴۹٪ بیماران دارای پروتئین P_{53} بودند. متوسط سنی بیمارانی که P_{53} در آنها منفی گزارش شده بود به طور معنی دار بالاتر از افراد P_{53} مثبت بود (۴۹٪). سال در برابر ۴۶/۷ سال) ارتباط منفی بین وجود P_{53} و مثبت بودن گیرنده‌های هورمونی بودست آمد (با درجه اطمینان = ۰/۰۰۸). وجود پروتئین P_{53} با وجود پروتئین HER₂ (Human Epithelial Receptor₂) به طور معنی دار ارتباط داشت ($P=0/000$). منفی بودن پروتئین P_{53} و مثبت بودن گیرنده‌های هورمونی توان با تومورهای با درجه تمایز آسیب شناسی پائین ارتباط معنی دار داشتند ($P=0/007$). هیچ ارتباط معنی داری بین وجود پروتئین P_{53} و تهاجم لنفي عروقی و عود و اندازه تومور وجود نداشت.

نتیجه گیری: تومورهای با درجه تمایز آسیب شناسی پائین (درجه آسیب شناختی = ۱) بیشتر دارای فنوتیپ P_{53} منفی گیرنده استروئیدی مثبت بودند. در حالی که تومورهای با درجه تمایز آسیب شناسی بالا (درجه آسیب شناختی = ۲ یا ۳) دارای فنوتیپ P_{53} مثبت گیرنده استروئیدی منفی بودند منفی بودن P_{53} ارتباط معنی دار با فاکتورهای تعیین کننده پیش‌آگهی خوب مثل هورمون مثبت و درجه تمایز آسیب شناسی پائین داشت بنابراین ارزیابی مارکر بیولوژیک P_{53} در انتخاب روش درمانی در بیماران با مرحله بالینی برای کمک کننده است.

کلید واژه‌ها: ژن‌های بی‌۵۳/ سرطان‌های پستان/ گیرنده‌های استروئید

مقدمه

P_{53} است که نیمه عمر کوتاهی دارد و در سلول به طور طبیعی انباسته نشده و با روش‌های ایمونو‌هیستوشیمی در سطح سلول قابل ارزیابی نیست (۱).

پروتئین محصول ژن جهش یافته P_{53} نه تنها عملش را در زمینه آپوپتوزیس درست انجام نمی‌دهد بلکه در سطح سلول تجمع یافته و با روش‌های ایمونو‌هیستوشیمیابی در سطح سلول و بافت قابل ارزیابی است (۷، ۹، ۱۰). جهش در ژن P_{53} باعث تحریک رشد سلولی شده و در پیشرفت و تکامل تومور دخالت دارد (۲). موتاسیون‌های ژن P_{53} یا

سرطان پستان شایع‌ترین بدخیمی و دومین علت مرگ ناشی از سرطان در زنان است (۱). پیش‌آگهی آن بسیار متغیر است و تحقیقات اخیر بیشتر در مورد مارکرهای وابسته به تومور که پیش‌آگهی نامطلوب را پیش‌بینی می‌کنند، سمت و سو گرفته است. وابستگی هورمونی بسیاری از سرطان‌های پستان در زنان به اثبات رسیده است (۲).

ژن سرکوب کننده تومور P_{53} و پروتئین وابسته به آن در عمل آپوپتوز و کنترل سیکل سلولی دخالت دارد (۳، ۴، ۵). محصول طبیعی ژن سرکوب کننده تومور P_{53} پروتئین

اطلاعات داخل پروندهایشان جمع آوری شد.

ایمونوہیستوشیمی:

قطعه‌های پارافینی به اندازه‌هایی با ضخامت $4\mu\text{m}$ بریده شد و بر روی شیشه‌های اسلاید سالینی قرار گرفت. قطعات در گزیلن پارافین زدایی شده و سپس با الكل دوباره احیاء شد. گرفتن آنتی ژن هدف با گرما دادن میکروویو، از قطعات بافتی داخل بافر سیترات انجام شد.

آنتی بادی‌های بکار رفته شامل :

۱- آنتی بادی منوکلونال موش

RTU(Dako Corp.Carpinteria.CA, USA)ID5 قسمت N-terminal پروتئین گیرنده استروژن انسان که با PBS تا $1/50$ رقیق شد.

۲- آنتی بادی منوکلونال موش

636(DAKO.Crop.Carpinteria,CA.USA) پروژسترون که انواع A,B گیرنده پروژسترون را شناسایی می کرد و با دقت $1/50$ بکار گرفته شد.

۳- آنتی بادی ضد نوع انسانی انکوپروتئین C-erb-B₂ خرگوش (DAKO. Crop. Carpinteria.Ca.USA) که یک آنتی بادی پلی کلونال بوده و توسط انکلوپروتئین erb-B₂ فعال می شود با دقت $1/50$ استفاده شد.

۴- آنتی بادی ضد نوع انسانی P₅₃ موشی

(DAKO,corp,Carpinteria ca, USA) کلونال آنتی بادی بوده و با گیرنده P₅₃ فعال می شود که با رقت $1/50$ استفاده شد.

برای بیماران روند استاندارد ایمونوہیستوشیمیایی دنبال شد. قطعات بعداز بلوك اکسیداز اندوزن، با آنتی بادی های او لیه انکوبه شد. این قسمت بالانکوباسیون ترتیبی با آنتی بادی چسبیده به بیوتینیلات واسترپتوویدین نشاندار شده، با پراکسیداز دنبال شد. دیامینونتریدین به عنوان سوبستراي کروموزن استفاده شد. معیار مثبت بودن مطابق دستورالعمل کیت DAKO بدين شرح است:

P₅₃: رنگ گیری هسته در حداقل ۵٪ از تومور

DAKO: رنگ پذیری غشایی طبق راهکار کیت

گیرنده پروژسترون: رنگ گیری هسته در حداقل ۵٪ از تومور

به عبارتی تجمع پروتئین P₅₃ در ۲۰ تا ۵۰ درصد از بیماران سرطان پستان گرارش شده است. این ناهنجاری در سرطان‌های پستان و راشتی - خانوادگی مثل سرطان پستان و تخدمدان خانوادگی و سندرم(Li-Fraumeni) در مقایسه با سرطان‌های تک‌گیر پستان بیشتر دیده می شود(۱۰). آمار و اطلاعات فعلی، در مورد کاربرداری زیبایی P₅₃ در بیماران سرطان پستان کافی نیست و نیز ارزش پیش‌بینی‌کننده و تعیین‌کننده پیش‌آگهی پروتئین P₅₃ که محصول ژن جهش یافته آن است هنوز جای بحث دارد. در بررسی گسترده ای که بر ۱۴۰۰ بیمار دچار سرطان پستان با لنف نود منفی انجام شد، افرادی که با روش ایمونوہیستوشیمی پروتئین P₅₃ مثبت بودند طول عمر کوتاهتری داشتند(۱۲) که مشابه یافته‌ها در مطالعات دیگر بود(۱۳) ولی در یک بررسی که بر ۲۰۶ بیمار با لنف نود منفی انجام شد هیچ ارتباطی بین P₅₃ و پیش‌آگهی بافت بدست نیامد(۱۴).

هدف این مطالعه، بررسی ارتباط بین پروتئین P₅₃ با دیگر متغیرهای آسیب‌شناختی - بالینی مثل اندازه و درجه آسیب‌شناختی تومور، وضعیت تهاجم لنفی عروقی و بیومارکرهایی مثل گیرنده‌های استروئیدی و پروتئین HER₂ است.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی - مقایسه‌ای است. نحوه جمع آوری اطلاعات با مراجعت به پرونده‌های بیماران و تکمیل فرم بوده است. نمونه‌ها از ۲ مرکز سرطان شناسی در رشت جمع آوری شد. در مجموع ۴۶۵ بیمار از دی ماه سال ۱۳۷۹ تا خرداد ۱۳۸۴ مورد مطالعه قرار گرفتند. نمونه‌های بافتی از بیوپسی انسیزیونال واکسیزیونال و نیز ماستکتومی گرفته شد که در فرمایین فیکس و در پارافین قرار داده و در آزمایشگاه‌های پاتولوژی نگهداری شد. گیرنده‌های استروئیدی P₅₃, HER₂ با روش ایمونوہیستوشیمیائی موردمطالعه قرار گرفتند و درجه‌بندی بافت‌شناسی بر Bloom & Elston از متدها اساس روش Richardson انجام شد. اطلاعات بالینی و پیگیری بیماران

از ۴۶۵ بیمار P53 مثبت داشتند و متوسط سنی این گروه ۴۹/۲ سال بود که از میانگین سن بیماران P53 منفی به طور معنی دار بیشتر بود (جدول ۱). همچنین در این بررسی بیماران P53 منفی بطور معنی دار با گیرنده هورمونی مثبت (ER یا PR مثبت) ارتباط داشتند (P value = 0.008). این گروه از بیماران P53 منفی و گیرنده هورمونی مثبت درجه آسیب شناختی پایین (grade 1) (P = 0.05) داشتند (جدول ۲). در ضمن P53 مثبت بطور معنی دار با HER2 مثبت مرتبط بود.

در این بررسی هیچ ارتباط معنی داری بین وجود P53 و تعداد غده های لنفاوی در گیر، تهاجم به لنف و عروق، اندازه تومور و میزان عود وجود نداشت.

گیرنده استروژن: زنگ گیری هسته به هر میزان از سلول های تومورال (قانون همه یا هیچ).

درجه تمایز آسیب شناختی تومور به ۲ گروه درجه تمایز پایین (درجه ۱ آسیب شناختی تومور) و بالا (درجه ۲ و ۳ آسیب شناختی تومور) تقسیم شدند.

برای مقایسه اندازه متوسط تومور و سن بیماران از آزمون تی (T-test) و برای مقایسه عوامل پیش آگهی و بیولوژیک اندازه گیری شده از آزمون کای دو استفاده شد. نتایج و قویی از نظر آماری معنی دار تلقی شد که ارزش p کمتر از 0.05 بود.

نتایج

مشخصات بیماران در جدول ۱ نشان داده شده است. ۷۹٪

جدول ۱: مشخصات بیماران

P value	تعداد کل	P53-(%)	P53+(%)	متغیرها \ معیارها
	۴۶۵	۲۳۲	۱۴۵	تعداد بیماران
0.016		۴۹/۲۲	۴۷/۴۵	متوسط سنی (سال)
0.167	۳۳	۲۴(۱۰/۳)	۹(۶/۲)	ER+ PR-
0.68	۱۹۴	۱۲۸(۵۵/۲)	۶۶(۴۵/۵)	ER+ PR+
0.73	۱۴	۸(۳/۴)	۶(۴/۱)	ER- PR+
0.01	۱۳۶	۷۲(۳۱)	۶۴(۴۴/۱)	ER- PR-
0.000	۱۵۳	۷۸(۳۳/۹)	۷۵(۵۳/۲)	HER2 +
0.000	۲۱۸	۱۰۲(۶۶/۱)	۶۶(۴۶/۸)	HER2 -
0.000	۱۱۳	۵۴(۲۷/۱)	۵۹(۴۷/۵)	لطف نود منفی
0.000	۲۱۳	۱۴۵(۷۲/۹)	۶۸(۵۳/۵)	لطف نود مثبت

جدول ۲: ارتباط گیرنده هورمونی و P53 با اندازه تومور و درجه آسیب شناختی

P value	P53+, HRN	P53-, HRP	متغیرها \ معیارها
	۶۱	۱۶۰	تعداد بیماران
0.029	۴۷/۱	۵۰/۶	متوسط سنی (سال)
0.88	۴	۳/۹	متوسط اندازه تومور cm
0.05	۰	۹	درجه آسیب کم
0.05	۳۲	۷۷	درجه آسیب زیاد

بحث و نتیجه‌گیری

P_{53} مثبت داشتند که این گروه با درجه آسیب شناختی بالا نبود گیرنده هورمونی ارتباط معنی دار داشت(۲۵). در بررسی دیگری در ترکیه توسط دکتر کلین و همکاران در ۶۵ بیمار، میزان بیان پروتئین P_{53} ۲۷/۶ درصد بود که با درجه آسیب شناختی بالا و وضعیت یائسگی ارتباط داشت(۲۶). در مطالعه ماهم ارتباط معنی داری بین وجود پروتئین P_{53} و منفی بودن گیرنده‌های استروئیدی (پروژسترون-استروژن) بدست آمد.

برای شناخت اهمیت واقعی پروتئین P_{53} در سرطان پستان هنوز نیاز به انجام مطالعات بسیار زیادی وجود دارد زیرا همچنان نکات زیادی وجود دارد که باید روشن شود. تعداد موارد ما (۴۶ بیمار) برای نتیجه‌گیری قطعی ناکافی است. ولی با توجه به یافته‌ها به این نتیجه رسیدیم که تومورهای با درجه آسیب شناختی پایین (درجه ۱) اکثراً دارای ایمونوفوتیپ P_{53} منفی و گیرنده هورمون مثبت هستند. در حالی که تومورهای با درجه بدخیمی بالا، بیشتر فوتیپ P_{53} مثبت و گیرنده هورمون منفی دارند.

بنابراین ارزیابی مارکر بیولوژیک P_{53} می‌تواند با کمک در تخمین پیش آگهی بیماران، در انتخاب روش درمانی در افرادی که در مرحله بالینی یکسانی هستند، مؤثر باشد.

امروزه یکی از مباحث پر اهمیت در زمینه سرطان پستان، تعیین پتانسیل بدخیمی تومور و مشی رفتار آن است. عوامل تعیین‌کننده پیش آگهی؛ مثل درجه آسیب شناختی و اندازه تومور و تعداد لف نودهای درگیر، اگرچه هنوز از فاکتورهای مهم در تعیین نوع درمان بیماران هستند(۱۵، ۱۶ و ۱۷)، ولی مشاهده تومورهای با مرحله بالینی یکسان ولی رفتار متفاوت سبب شده تا تلاش برای یافتن فاکتورهای بیولوژی مولکولی افزایش یابد. گیرنده‌های هورمونی (استروژنی و پروژسترونی) بارزترین مثال هستند که به این ترتیب بیماران کانسر پستان با گیرنده هورمونی مثبت پیش آگهی بهتری دارند. در سرطان پستان جهش ژن P_{53} رویدادی شایع است و در ۲۰ تا ۵۰ درصد موارد، پروتئین P_{53} در آن مثبت است(۱۸، ۱۹ و ۲۰).

بررسی ایمونوهیستوشیمیایی در این مطالعه نشان داد که نبود گیرنده هورمونی (استروژنی و پروژسترونی) که از فاکتورهای پیش آگهی دهنده بیماران است با وجود پروتئین P_{53} ارتباط معنی دار دارد که این یافته مشابه نتایج مطالعات دیگر است(۲۲، ۲۳ و ۲۴). در بررسی دکتر لیوزی و همکاران بر ۷۵ نمونه بافتی سرطان پستان، ۵۱ درصد

منابع

- 1.Early Breast Cancer Trialists' Collaborative Group. Tamoxifen for Early Breast Cancer. An Overview of the Randomised Trials. Lancet 1998; 351:1451-1467.
2. Allred DC, Harvey JM, Berardo M, Clark GM et al. Prognostic and Predictive Factors in Breast Cancer by Immunohistochemical Analysis. Mod Pathol 1998; 11:155-168.
3. Slamon DJ, Clark GM, Wong SG et al. Human Breast Cancer. Correlation of Relapse and Survival with Amplification of the HER-2/neu Oncogene. Science 1987; 235:177-182.
4. Borg A, Tandon AK, Sigurdsson H et al. HER-2/neu Amplification Predicts Poor Survival in Node-positive Breast Cancer. Cancer Res 1990; 50: 4322-4327.
5. Winstanley J, Cooke T, Murray GD et al. The Long Term Prognostic Significance of c-erb-2 in
- Primary Breast Cancer. Br J Cancer 1991; 63: 447-450.
6. Gusterson, BA, Gelber RD, Goldhirsch A, et al. Prognostic Importance of c-erbB-2 Expression in Breast Cancer. International(Ludwig) Breast Cancer Study Group J Clin Oncol 1992; 10:1049.
- 7.Ruley HE. P_{53} and Response to Chemotherapy and Radiotherapy. Oncol Update1997; 11:7-19.
- 8.Kastan MB. The P_{53} Tumor Suppressor Gene. A Multifaceted Cancer Threat. Adv Oncol 1996; 12:3-7.
- 9.Lane DP. P_{53} , Guardian of the Genome. Nature1992; 358:15-16.
10. J.berg, Clinical Studies of P_{53} in Treatment and Benefit of Breast Cancer Patients. Endocrine-Related Cancer 1999; 6:51-59.
- 11.Silvestrini R, Daidone M, Benini E, Faranda A, Tomasic G,Boracchi P, Salvadori B, Veronesi U 1996 Validation of P_{53} accumulation as a Predictor

- of Distant Metastasis at 10 Years Offollow-up in 1400 node-negative Breast Cancers. Clinical Cancer Research 2005; 11: 207-213.
12. Allred D, Clark G, Elledge R, Fuqua S, Brown R, Chamness G, Osborne C, McGuire W. 1993 Association of P₅₃ Protein Expression with tumor Cell Proliferation Rate and Clinical outcome in Node-negative Breast Cancer. Journal of the National Cancer Institute 2004; 85: 200-206.
13. Allred D, Clark G, Elledge R, Fuqua S, Brown R. Time for Integration of Predictive Factors for Selection of Breast Cancer Patients who Need Postoperative Radiation?. Journal of the National Cancer Institute 1997; 89: 605-607.
14. Haagensen CD, Bodian C, et al. Importance of P₅₃ in the Diagnosis and Treatment of cancer. Bergh J 1998; 25: 179-186.
15. A(Overgaard M, Hansen P, Overgaard J, et al. Postoperative Radiotherapy in High-risk Premenopausal Women with Breast Cancer who Receive Adjuvant Chemotherapy. N Engl J Med 2003; 337: 949-955.
16. Haagensen CD, Bodian C. A Personal Experience with Halsted's Radical Mastectomy. Surg 1999; 6: 143-150.
17. Valagussa P, Bonadonna G, Veronesi U, et al. Patterns of Relapse and Survival Following Radical Mastectomy. Cancer 1998; 41: 1170-1178.
18. B(Allred DC, Clark GM, Elledge R, et al: Association of P₅₃ Protein Expression with Tumor Cell Proliferation Rate and Clinical Outcome in Node-negative Breast Cancer. J Natl Cancer Inst 1993; 85: 200-206.
19. Elledge RM, Fuqua SAW, Clark GM, et al. The Role and Prognostic Significance of P₅₃ Gene Alterations in Breast Cancer. Cancer Res Treat 1993; 27: 95-102.
20. Friedrichs K, Gluba S, Eidtmann H, et al. Over-Expression of P₅₃ and Prognosis in Breast Cancer. Cancer 1993; 72: 3641-3647.
21. Kovach JS, Hartmann A, Blaszyk H, et al. Mutation Detection by Highly Sensitive Methods Indicates that P₅₃ Genetic Mutations in Breast Cancer can have Important Prognostic Value. Proc Natl Acad Sci US 1993; 90: 1093-1096.
22. Donegan WL, Perz-Mesa CM, Watson F. Biostatistical Study of Locally Recurrent Breast Carcinoma. Gynecol Obstet 1996; 122: 529-540.
23. Mentzer SJ, Osteen RT, Wilson RE. Local Recurrence and the Deep Resection Margin in Carcinoma of the Breast. Surg Gynecol Obstet 1998; 163: 513-517.
24. Houghton J, Baum M, Haybittle JL. Role of Radiotherapy Following Total Mastectomy in Patients with Early Breast Cancer: The Closed Trials Working Party of the CRC Breast Cancer Trials Group. World J Surg 1994; 18: 117-122.
25. Alokam-Liossi P, Karakitsos C, Markopoulos. P₅₃ Protein Expression and Oestrogen and Progesterone Receptor Status in Invasive Ductal Breast Carcinomas. Cytopathology: 2001; 12: 197-200.
26. Kiline N, Yaldiz M. P₅₃, c-erbB-2 expression and Steroid Hormone Receptors in Breast Carcinoma: Correlation with Histopathological Parameters. Apmis 2005; 113: 175-178.

Correlation Of P₅₃ Protein Expression with Clinicopathologic Parameters and Hormonal Receptor Status in Breast Cancer

Patients

Fakheri T.(MD), Najafi B. (MD), Fadakar Soogheh GH.(MD)

Abstract

Introduction: Mutation of the P₅₃ gene is thought to stimulate cell growth and to be involved in the development and progression of tumors.

Objective: The aim of this study was to survey the relationship of P₅₃ with other clinic pathological parameters such as size of tumor, grade of malignancy, lymph vascular attacks, and also its correlation with the condition of steroid receptors in breast cancer patients (BCP).

Materials and Methods: The study samples were chosen from 465 BCPs who had breast surgery or excistional biopsy. Immunohistochemistry method was applied for the detection of estrogen and progesterone receptor and HER₂ and P₅₃. According to hormone receptor status, cases were; either hormone receptor positive (ER+ or PR+) or hormone receptor negative (ER- and PR-). We divided patients into two groups: low grade instead of grade 1, and high grade instead of grade 2 and 3.

Results: 29.7% of our 465 cases were P₅₃ positive. The mean age of P₅₃ negative cases was significantly more than P₅₃ positive ones. (49.2 y/o vs. 46.7 y/o) P₅₃ protein Expression correlated positively with HER₂ protein expression. (P=0.000). P₅₃ negativity and hormone receptor positivity had a positive correlation with low-grade tumor (P=0.007). There were no significant correlation between P₅₃ and lymphovascular invasion and relapse and tumor size.

Conclusion: Our results show that tumors of low malignant potential (grade 1) have an immunophenotype of P₅₃-, ER+, PR+, while high grade tumors (grade 3) frequently express a P₅₃+ and ER-, PR- phenotype. Negativity of P₅₃ has a significant correlation with good prognostic factors like hormone receptor positive and low gradity, so evaluation of biologic marker of P₅₃ is helpful to select the protocol of treatment in patients with equal stages.

Key words: Breast Neoplasms/ Genes, P₅₃/ Receptors, Steroid